

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора педагогічних наук, професора

РЕБЕНКА ВАДИМА МИХАЙЛОВИЧА

на дисертацію Гедзика Андрія Андрійовича

«Формування інформатичної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання із цифрових технологій у закладах вищої освіти»,
представленої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю
011 Освітні, педагогічні науки з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

У сучасному світі, де інформаційно-комунікаційні технології стрімко розвиваються, традиційний підхід до професійної підготовки виявляється недостатнім для гарантування високого рівня професійної компетентності майбутніх фахівців. Сучасна мета професійної підготовки полягає не лише у передачі знань, але і у розвитку креативних та пізнавальних навичок за допомогою цифрових інновацій. В цьому контексті держава має обгрунтовану потребу у високоякісній підготовці компетентних фахівців, здатних швидко адаптуватися до змін в суспільному середовищі і креативно вирішувати фахові завдання, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології. Розв'язання цього завдання насамперед вимагає розвитку інформатичної компетентності, яка стає необхідною складовою загальної культури та міжнародних стандартів вищої освіти.

У цьому контексті актуальним є дисертаційне дослідження Гедзика Андрія Андрійовича, спрямоване на теоретичне обгрунтування, розробку та експериментальну перевірку педагогічної моделі формування інформатичної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання із цифрових технологій. Використання цифрових технологій в поєднанні з комплексом педагогічних умов та дидактичних засобів для реалізації цієї моделі відкриває шлях до покращення якості підготовки майбутніх педагогів професійного навчання, що стане ключовим фактором у їхній успішній адаптації до вимог інформаційної епохи. Таке дослідження може мати важливий внесок у сферу педагогіки та освіти, сприяючи розвитку інноваційних підходів до навчання і підготовки майбутніх фахівців.

Детальний аналіз змісту дисертації переконливо доводить, що

дослідження Андрія Андрійовича Гедзика відзначається високою науковою обґрунтованістю та коректністю наукового апарату. Автор вдається до глибокого теоретичного аналізу сучасних підходів щодо формування інформатичної компетентності в процесі професійного становлення майбутніх педагогів професійного навчання із цифрових технологій.

Результати дослідження демонструють новизну у підходах до формування інформатичної компетентності, що базуються на використанні цифрових технологій та комплексу педагогічних умов. Це дозволяє ефективно підготувати майбутніх фахівців і забезпечити їх готовність до сучасних викликів у сфері освіти.

Важливим аспектом дисертації є також теоретико-практичне значення одержаних результатів. Розроблена модель та методика формування інформатичної компетентності можуть бути використані практиками в закладах вищої освіти для підготовки майбутніх педагогів професійного навчання. Реалізація згаданої моделі сприятиме покращенню якості навчання та підготовки педагогів, а також підвищить їхню конкурентоспроможність на ринку праці, допомагаючи їм ефективно впроваджувати цифрові технології в освітній процес.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, в яких висвітлено перебіг й основні результати дослідження, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел і додатків.

У **першому розділі** своєї дисертації автор розглядає важливі аспекти поняття «інформатична компетентність» і проводить аналіз її потенціалу для формування професійних навичок у майбутніх педагогів професійного навчання. Також у цьому розділі автор описує практичні аспекти організації підготовки майбутніх педагогів, розглядає особливості та новаторські підходи до використання цифрових технологій у їхній професійній підготовці, а також розглядає досвід в цьому питанні таких країн як Велика Британія, Німеччина, Франція, Польща, Чехія, Литва, Латвія, Естонія і США.

Автором охарактеризовано потенціал інформаційної компетентності,

який необхідний для професійного розвитку майбутніх педагогів професійного навчання. Така робота проведена на основі результатів опрацювання наукових публікацій експертів, законодавчих документів та відповідних Стандартів вищої освіти. Детально вивчено загальні та практичні аспекти інформаційної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання з використанням цифрових технологій; проаналізовано досвід формування інформатичної компетентності студентів у роботах вчених України; описано практичні аспекти організації професійної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання; проаналізовано низку освітніх програм і навчальних дисциплін за спеціальністю 015 "Професійна освіта" .

У **другому розділі** дисертаційної роботи була досліджена структура та критерії інформатичної компетентності, також автором була розроблена власна модель формування інформатичної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання з цифрових технологій. Ця модель дозволила систематизувати та узагальнити процес формування інформатичної компетентності та надати зрозумілу інформацію про його закономірності.

Авторська модель має структурно-функціональну природу, оскільки вона виконує різноманітні функції, такі як пояснення, опис, та прогноз. Вона також має чітку блочну структуру, що дозволяє уникнути зайвого повторення і включає такі блоки як:

1. Цільовий блок (соціальна необхідність інформатичної компетентності, встановлені цілі та завдання).
2. Змістовий блок (принципи, методологічні підходи, змістові характеристики інформатичної компетентності, етапи формування).
3. Діяльнісний блок (організаційно-педагогічні умови, освітнє середовище, методи і засоби навчання).
4. Результативний блок (компоненти, критерії, рівні, очікувані результати).

Ця модель сприяє більш чіткому розумінню і вдосконаленню процесу формування інформатичної компетентності майбутніх фахівців у сфері

професійного навчання з використанням цифрових технологій.

Ми підтримуємо наукову позицію дисертанта стосовно важливості забезпечення необхідних педагогічних умов для втілення педагогічної моделі формування інформатичної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання. Зазначені умови відповідають загальнонауковим принципам, таким як послідовність та системність, наочність, доступність, свідомість та активність, зв'язок теорії з практикою, а також методологічним підходам, таким як компетентнісний, системний, діяльнісний, особисто орієнтований і інформаційний.

Запровадження запропонованих автором умов сприятиме гнучкості освітнього процесу і дозволить його адаптувати до потреб кожного студента шляхом вибору оптимальної індивідуальної траєкторії розвитку інформатичної компетентності під час навчання у закладі вищої освіти.

В практичній площині автор пропонує основний акцент робити на формуванні показників рефлексивно-особистісного компонента за допомогою активного використання електронних освітніх ресурсів. Результати дослідження доводять, що використання відеоуроків, тренажерів та електронних довідкових систем сприяє підвищенню якісних показників освітнього процесу, оптимізації процесу формування складних понять і реалізації відповідних процесів, а також сприяє більш ефективній рефлексії.

На особливу увагу заслуговує матеріал щодо розвитку інформатичної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання в сфері цифрових технологій у контексті формату змішаного навчання. Методичні напрацювання автора здатні сприяти ефективному поєднанню аудиторного і дистанційного навчання, покращуючи результативність комунікаційного процесу. Автору вдалося порівнюючи традиційні (аудиторні) методи навчання, де основний акцент робиться на особистому спілкуванні між викладачем і студентами, і навчанням з використанням електронних інструментів, визначити сильні сторони обох підходів і мінімізувати відповідні негативні аспекти.

У третьому розділі дисертації автор розглядає деталі організації та

проведення науково-педагогічного експерименту, спрямованого на оцінку ефективності педагогічної моделі формування інформатичної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання з цифрових технологій, а також комплексу педагогічних умов і навчальних засобів, призначених для її реалізації.

Як засвідчують матеріали дисертаційного дослідження, впровадження організаційно-педагогічних умов здійснювалося упродовж трьох років під час вивчення навчальних дисциплін («Комп'ютерна графіка», «Основи алгоритмізації і програмування», «Операційні системи», «Мережеві цифрові технології», «Безпека комп'ютерних мереж та систем», «Моделювання комп'ютерних систем»), що забезпечило освітньому процесові гнучкість і зробило пристосованим до потреб кожного студента.

В процесі реалізації організаційно-педагогічних умов акцент зроблено на використанні технології змішаного навчання. Зокрема, в якості головних елементів змішаної технології навчання в межах представленого дослідження є система дистанційного навчання (Moodle), цифрові інструменти Google для розробки навчального контенту, сервіс Prezi.com для розробки інтерактивних презентацій, сервіс Bookcreator для створення інтерактивних електронних підручників, хмарні сервіси та ресурси (Office 365), програми опосередкованої взаємодії (Meet, Zoom).

Ми позитивно оцінюємо раціональний підхід автора до організації та проведення науково-педагогічного експерименту. Особливо цінним є вибір найбільш ефективних методів для діагностики рівня сформованості інформатичної компетентності студентів та їх оцінка за науково обґрунтованими критеріями якості. На нашу думку, це сприяло отриманню об'єктивних і достовірних результатів дослідно-експериментальної роботи.

Статистична обробка результатів дослідження підтвердила ефективність запропонованої дисертантом педагогічної моделі формування інформатичної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання з цифрових технологій, а також комплексу педагогічних умов і навчальних засобів для її

реалізації.

Практичне значення цього дослідження полягає в розробці та впровадженні інноваційних методів та засобів у професійну підготовку студентів спеціальності 015 «Професійна освіта», які ґрунтуються на використанні інформаційно-комунікаційних технологій та позитивно впливають на якість формування їхньої інформатичної компетентності. Окрім цього, автор приділив увагу створенню сприятливого психологічного середовища для розвитку ініціативи та налагодження ефективної комунікації; досягнуто підвищення рівня самоконтролю та самоорганізації, внутрішньої мотивації до навчання та самостійної роботи в цифровому середовищі; досягнуто вдосконалення практичних умінь роботи з ІКТ на основі розробки завдань, максимально наближених до реальної професійної ситуації.

На нашу думку результати дослідження А. А. Гедзика можуть бути корисними для професійної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання і можуть бути використані у розробці навчальних програм та навчально-методичних матеріалів для формування інформатичної компетентності студентів.

Водночас, дисертаційне дослідження не позбавлене певних недоліків:

1. На наш погляд, у п.2.1 бажано було б приділити більше уваги розкриттю сутності кожного компоненту інформатичної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання.

2. У рисунку моделі детально подано всі її складники. Бажано було б їх детальніше схарактеризувати у тексті п.2.2., зокрема розкрити специфіку використання зазначених форм, методів, засобів.

3. У обґрунтуванні організаційно-педагогічних умов значна увага приділена думкам інших науковців. Бажано було б не тільки обґрунтувати ці умови, а й показати їх реалізацію з наведенням прикладів, уведених чи розроблених автором.

4. У третьому розділі показано результати дослідження. Відсутня методика співвіднесення рівнів і відсотків, за якими визначалися ці рівні.

5. Дослідження не позбавлене граматичних одруківок.

Необхідно зазначити, що вказані зауваження не є принциповими і не впливають на загальну високу оцінку дисертаційного дослідження.

Загалом дисертація Андрія Андрійовича Гедзика становить завершене, цілісне й самостійне дослідження, що містить нові теоретичні і практичні результати та є суттєвим для розв'язання проблеми формування інформатичної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання із цифрових технологій.

З огляду на викладене вище, можна зробити **висновок**, що дисертаційне дослідження «Формування інформатичної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання із цифрових технологій у закладах вищої освіти» за своєю актуальністю, науковим рівнем, достовірністю, практичною значущістю, якістю оформлення та повнотою викладу відповідає вимогам наказу МОН України за № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року за № 44), а її автор – Гедзик Андрій Андрійович – заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка» за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки».

Офіційний опонент

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри професійної освіти та
безпеки життєдіяльності

Національного університету

«Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка

Вадим РЕБЕНОК

Підпис професора В.М. Ребенка завіряю

начальник відділу кадрів

Національного університету

«Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка

Оксана СЕРЕДА

